

גיטין עה

עניין: תנאי בני גד ובני ראובן א' – תנאי בדבר אחד ומעשה בדבר אחר

בראשית רבה פרשה ה'

ה"אמר ר' יוחנן תנאין התנה הקדוש ברוך הוא עם הים שיהא נקרא לפני ישראל. הדא הוא דכתיב (שמות י"ד כ"ז) וישב הים לאיתנו להנאו שהתנה עמו. אמר ר' ירמיה בן אלעזר לא עם הים בלבד התנה הקדוש ברוך הוא אלא עם כל מה שנבא בששת ימי בראשית הדא הוא דכתיב (ישעיה מה י"ב) אני ידי נטו שמים וכל צבאם צויתי, מידי נטו שמים וכל צבאם צויתי. צויתי את הים שיהיה נקרא לפני ישראל צויתי את השמים ואת הארץ שישתקו לפני משה שנאמר (דברים לב א) האזינו השמים וגו', צויתי את השמש ואת הירח שיעמדו לפני יהושע שנאמר (יהושע י י"ב) שמש

בגבעון דום. צויתי את העורבים שיכלפלו את אליהו שנאמר (מלכים א י"ו) והעורבים מביאים לו וגו', צויתי את האור שלא תזיק לחנניה מישאל ועזריה. צויתי את האריות שלא יזיקו את דניאל. צויתי את השמים שיפתחו לקול יחזקאל שנאמר (יחזקאל א א) נפתחו השמים וגו'. צויתי את הדג שיקיא את יונה שנאמר (יונה ב י"א) ויאמר ה' לדג ויקא את יונה.

לשם ספר הכללים כלל ב' ענף ג' אות ו'

מי תדמיון אילן והכוונה הוא בכל מה שאמרנו. לויית, כי יסד את כל חוזק תוקף הטבע שבהם, וגזר עליהם שיהיו תלוים תמיד רק על רטנו ית"ש ועל הכוונה התכליתית, והוא ע"י, כי צעת הצריחה שלמה הנה לא יסד להטבע כולה ולכל הצריחים בה וממנה יסוד צפני, אלא יסד אותם שיהיו תלוים תמיד רק על רטנו, ויומשך כל תכליותיהם תמיד רק על פי רטנו אשר על הכוונה התכליתית. והרי הלוי כל הטבע שבהם תמיד רק על תנאי. אם קיומם הוא לפי התכלית. ר"ל צעת שומשך התכלית ע"י קיומם אז יעמוד הטבע בהם על הוקפה, ואם לאו. ר"ל צעת שיהיה נדרש ע"פ הכוונה התכליתית להתנהג בהנהגה נסויית. אז ישנה הטבע מכל וכל. והרי תלוי הנהגת כל הטבע ותכליותיה עם כל הצריחים בה. רק על תנאי. ותלה הקציה את כל הטבע כולה וכל הצריחים כולם שנתייטבו בה בצעה ימי בראשית. הכל רק על רטנו לצד. שיהיו תלוים כולם תמיד. כל מילואהם והנהגתם. הכל רק על רטנו וכוונתו התכליתית בה, כי רק על זה הם עומדים ורק על זה הם תלוים כל רגע ורגע. והרי עומדת כל הצריחה כולה רק על צלתי גבול כי הרי רטנו אשר על הכוונה התכליתית, הרי הוא מצלתי גבול. כי הוא מאור

שמות רבה פרשה י"ב

ג ט, כ"ב] ויאמר ה' אל משה נטה את ידך על השמים, הדא הוא דכתיב (תהלים קל"ה ו) כל אשר חפץ ה' עשה וגו', נאמר דוד אף על פי שגזר הקדוש ברוך הוא (שם קטו טז) השמים שמים לה' והארץ נתן לבני אדם, משל למה הדבר דומה, למלך שגזר ואמר בני רומי לא ירדו לסוריא ובני סוריא לא יעלו לרומי, כך כשברא הקדוש ברוך הוא את העולם גזר ואמר השמים שמים לה' והארץ נתן לבני אדם, כשבקש לתן התורה בטל גזרה ראשונה ואמר התחתונים יעלו לעליונים והעליונים ירדו לתחתונים ואני המתחיל, שנאמר (שמות י"ט כ) וירד ה' על הר סיני, וכתיב (שם כ"ד א) ואל משה אמר עלה אל ה', הרי כל אשר חפץ ה' עשה בשמים ובארץ וגו', כמו כן כשבקש אמר (בראשית א ט) יקוו המים וכשבקש עשה את היבשה ים ותהום, שנאמר (עמוס ה ח: ט ו) הקורא למי הים. ואומר (בראשית ז י"א) ביום הזה נבקעו כל מעינות תהום רבה. וכשבקש עשה את הים ותהומות יבשה, שנאמר (שמות י"ד כ"ט) ובני ישראל הלכו ביבשה בתוך הים. ואומר (תהלים ק"ט ט) וייליכם בפתהמות פמדבר. וכן במצרים במשה שהיה בארץ נתן לו רשות לשלט במעשה שמים שנאמר, ויאמר ה' אל משה נטה ידך על השמים

ספר הזוהר משפטים דף קי ע"ב

מפתחא כד פתחא בחורה שבעל פה בעינן לאשחמודעא ליה ודא איזו (מו ז) תניא חיתן מושבך ברייחא לבר מגופא. איתינים חינון תנאים עמודים סמכין לבר מגופא. השהא חית לאודעא מלה בזמנא דאלין לגבי תורה שבכתב אקרין איתינים. לגבי תורה שבעל פה אקרין תנאים. חיתן לגבי תורה שבכתב. תניא לגבי תורה שבעל פה וכלא כדקא יאות. חברייא. הא חנא בחקלא. שלמה מלכא וגוברין תקיפין דיליה:

